

Αθήνα, 22 Απριλίου 2024

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς την Υπουργό Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης

Θέμα: “Πώς θα αποτρέψετε την μελλοντική οικονομική υπερχρέωση των συνταξιούχων χηρείας, εξαιτίας της μη εφαρμογής του νόμου και της μη αναπροσαρμογής των ποσών των συντάξεων μετά την τριετία”;

Δυνάμει του νόμου 4387/2016, με την παρέλευση της τριετίας από το χρόνο θανάτου του/της συζύγου, ο/η δικαιούχος συντάξεως λόγω θανάτου, ο οποίος συγχρόνως, είτε καθίσταται απασχολούμενος - εργαζόμενος, είτε δικαιούχος συνταξιοδότησης εξ ιδίου δικαιώματος, λαμβάνει το ήμισυ του ύψους της σύνταξης, που ελάμβανε κατά την πρώτη τριετία. Δεδομένου, ότι κατά την αρχική πρώτη περίοδο ελάμβανε το 70% της σύνταξης, που δικαιούτο ο άμεσος ασφαλισμένος (θανών), κατά την δεύτερη περίοδο μετά την τριετία δικαιούται να λαμβάνει το 35% της αρχικής σύνταξης του άμεσα ασφαλισμένου - θανόντος.

Ωστόσο, συμβαίνει το εξής παράδοξο, η εξήγηση του οποίου ενδεχόμενα έχει πολιτικά κίνητρα. Ειδικότερα, παρά το γεγονός, ότι μετά την παρέλευση της πρώτης τριετίας το ποσό της συντάξεως λόγω θανάτου δεν θα έπρεπε να μειώνεται ανεξάρτητα από την απασχόληση ή συνταξιοδότηση εξ ιδίου δικαιώματος του επιζώντος συζύγου, εντούτοις, εξακολουθεί να αποδίδεται εν τοις πράγμασι στο αρχικό ποσοστό του 70%, μη εφαρμοζομένου του νόμου.

Από το σύνολο των 385.921 δικαιούχων σύνταξης χηρείας τον μήνα Δεκέμβριο του έτους 2023), υπολογίζεται ότι 290.000 έχουν κλείσει την 3ετία και από αυτούς οι 200.000 εργάζονται και συνταξιοδοτούνται. Ωστόσο, οι 150.000 δικαιούχοι εξ αυτών του ιδιωτικού τομέα, εξακολουθούν να λαμβάνουν από τον ΕΦΚΑ το ποσό της αρχικής σύνταξης, χωρίς να επέλθει η αναπροσαρμογή του ποσού και η μείωση του στο 50%, ενώ η προσαρμογή-μείωση γίνεται μόνο για τους συνταξιούχους λόγω θανάτου του Δημοσίου και του πρώην ΟΓΑ.

Ειδικότερα, με την μη αναπροσαρμογή του ύψους των συντάξεων, ο δικαιούχος συνταξιούχος λόγω θανάτου λαμβάνει μέρος της σύνταξης χωρίς να δικαιούται ένα μέρος αυτής, δημιουργώντας έτσι ένα πλασματικό και όχι πραγματικό εισόδημα, με τις εξής συνέπειες:

1. Η σύνταξη του 70% της αρχικού ποσού, μολονότι είναι πλασματικό εισόδημα, εντούτοις, αθροίζεται στις αποδοχές από την εργασία ή τη σύνταξη εξ ιδίου δικαιώματος, επηρεάζοντας το δηλωθέν και φορολογητέο εισόδημα, και το ποσό του εκκαθαρισθέντος φόρου.
2. Εφόσον το πλασματικό άθροισμα των δύο κύριων συντάξεων υπερβαίνει το ποσό των 1.400 ευρώ και των 300 ευρώ το άθροισμα των επικουρικών, οι δικαιούχοι πληρώνουν Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχου (ΕΑΣ), ειδικά όσοι έχουν σύνταξη και εξ ιδίου δικαιώματος.
3. Παρακρατείται εισφορά Υγείας 6% επί μεγαλύτερου ποσού, το οποίο δεν δικαιούνται (σ.σ. το 6% παρακρατείται τόσο από τις κύριες όσο και από τις επικουρικές συντάξεις, ανεξαρτήτως αριθμού αυτών και συνολικού ποσού καταβολής, ενώ σε περίπτωση απασχόλησης παρακρατείται 7,1% επί των μεικτών αποδοχών από τον απασχολούμενο και την επιχείρηση, ενώ καταβάλλονται 64 ευρώ το μήνα σε περίπτωση αυτοαπασχόλησης-ελεύθερος επαγγελματίας).
4. Η πλέον δυσμενής συνέπεια αφορά στο μέλλον, καθώς το πλασματικό μέρος της σύνταξης, εφόσον δεν στηρίζεται σε νόμιμη αιτία, θα θεωρηθεί ως «αχρεωστήτως καταβληθέν» με συνέπεια να αναζητηθεί από τον ΕΦΚΑ και οι δικαιούχοι σύνταξης λόγω θανάτου να κληθούν να επιστρέψουν το υπερβάλλον (αχρεωστήτως καταβληθέν) ποσό, το οποίο είτε θα παρακρατείται από την σύνταξη μηνιαίως, είτε οι απαιτήσεις θα μεταβιβαστούν στο Κέντρο Είσπραξης (ΚΕΑΟ), φέρνοντας τους συνταξιούχους αντιμέτωπους χωρίς καμία υπαιτιότητα και εν αγνοία τους, με τα μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης.

Επειδή, το αναφερόμενο πρόβλημα τείνει να λάβει κοινωνικές διαστάσεις καθώς όλο και περισσότεροι συνταξιούχοι λόγω θανάτους απευθύνονται στον ΕΦΚΑ και ζητούν την περικοπή των συντάξεων στο ύψος που προβλέπεται ώστε να μην υφίστανται ούτε οι ίδιοι ούτε οι κληρονόμοι τους τις συνέπειες.

Επειδή, παρά τις επανειλημμένες οχλήσεις των συνταξιούχων και παρά το γεγονός ότι το Υπουργείο γνωρίζει τις δυσμενείς συνέπειες της μην εφαρμογής της μείωσης της σύνταξης στο 1/2, εντούτοις, αποδίδει την μη εφαρμογή της μείωσης στα ηλεκτρονικά συστήματα του ΕΦΚΑ, ενώ ο ΕΦΚΑ στην ανάδοχο εταιρία που δημιουργεί το λογισμικό, χωρίς να διαφαίνεται η πρόθεση να δοθεί οριστική λύση στο πρόβλημα αυτό με τις πολλαπλές συνέπειες.

Ερωτάται η αρμόδια Υπουργός:

Προτίθεται να προβεί σε αναγκαίες ενέργειες, ώστε αφενός να αποκατασταθεί εφεξής το πρόβλημα της καταβολής πλασματικών συντάξεων κατά ένα μέρος αυτών και αφετέρου, να αντιμετωπίσει τις χιλιάδες περιπτώσεις των συνταξιούχων που ήδη λαμβάνουν επί σειρά ετών το πλεονάζον ποσό, κατά τρόπο, ώστε να αποτραπεί ο κίνδυνος της αναζήτησης των ποσών αυτών ως αχρεωστήτως καταβληθέντων, αποτρέποντας την οικονομική καταστροφή που θα προκύψει από την βεβαίωση των αχρεωστήτως καταβληθέντων;

**Ο Ερωτών Βουλευτής
Κόκκαλης Βασίλειος**